

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Piotr Mirek

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **D.S.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 25 kwietnia 2023 r.,

kasacji wniesionej na niekorzyść skazanego przez Prokuratora Generalnego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Miastku

z dnia 17 stycznia 2022 r., sygn. akt II K 78/21,

**uchyla wyrok w zaskarżonej części, tj. zawierającej
rozstrzygnięcie o karze łącznej ograniczenia wolności i w tym
zakresie sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi
Rejonowemu w Miastku.**

UZASADNIENIE

D.S. został skazany następującymi prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Pabianicach z dnia 8 grudnia 2020 r., sygn. akt II K 812/19, za czyn z art. 278 § 1 k.k. i art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu

20 maja 2019 r., przy zastosowaniu art. 37a k.k., na karę roku ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 32 godzin w stosunku miesięcznym, na poczet której w oparciu o przepis art. 63 § 1 k.k. zaliczono oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w postaci zatrzymania w dniu 11 czerwca 2019 r. w godzinach 8:30 do 15:30, co jest równoważne 2 dniom kary ograniczenia wolności. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądzono od oskarżonego na rzecz dwóch ustalonych pokrzywdzonych odpowiednie kwoty tytułem naprawienia w całości szkody wyrządzonej przestępstwem.

2. Sądu Rejonowego w Miastku z dnia 15 lutego 2021 r., sygn. akt II K 298/20, za czyn z art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k., popełniony w okresie od 21 stycznia 2018 r. do 27 lipca 2020 r. na karę roku ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym. Na mocy art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązano oskarżonego do wykonywania ciążącego na nim obowiązku łóżenia na utrzymanie córki.

Sąd Rejonowy w Miastku wyrokiem łącznym z dnia 17 stycznia 2022 r., sygn. akt II K 78/21, na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 3 k.k. połączył kary jednostkowe ograniczenia wolności orzeczone wymienionymi wyżej wyrokami i wymierzył skazanemu D.S. karę łączną roku i 8 miesięcy ograniczenia wolności, zaliczając na jej poczet okres odbytej przez skazanego kary ograniczenia wolności w sprawie II K 812/19 Sądu Rejonowego w Pabianicach w wysokości 225 godzin i 30 minut nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne. Rozstrzygnął również o kosztach sądowych, zwalniając skazanego od ich ponoszenia.

Wyrok ten, niezaskarżony przez żadną ze stron, uprawomocnił się w dniu 25 stycznia 2022 r.

Obecnie kasację od powyższego wyroku łącznego wniósł Prokurator Generalny. Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył wyrok na niekorzyść skazanego D.S. w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze łącznej ograniczenia wolności, w zakresie braku wskazania sposobu wykonania tej kary i elementów jej wymiaru. Zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k.,

polegające na wymierzeniu skazanemu D.S. kary łącznej roku i 8 miesięcy ograniczenia wolności – w miejsce orzeczonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Pabianicach z dnia 8 grudnia 2020 r., sygn. akt II K 812/19, jednostkowej kary roku ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 32 godzin w stosunku miesięcznym oraz orzeczonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Miastku z dnia 15 lutego 2021 r., sygn. akt II K 298/20, jednostkowej kary roku ograniczenia wolności, polegającej na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie – bez jednoczesnego określenia na nowo wobec skazanego sposobu (formy) wykonania tej kary i niezbędnych elementów jej wymiaru, tj. wskazania obowiązku oraz wymiaru czasu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, o którym mowa w art. 34 § 1a pkt 1 k.k., względnie określenia obowiązku oraz wysokości potrącenia z wynagrodzenia za pracę, określonego w art. 34 § 1a pkt 4 k.k., w następstwie czego doszło do rażącej obrazy przepisu prawa karnego materialnego, tj. art. 86 § 3 k.k., skutkującej niemożliwością prawidłowego wykonania wyroku łącznego”.

Podnosząc powyższy zarzut, Autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Miastku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przed upływem roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia (art. 524 § 3 k.p.k.) jest zasadna w stopniu oczywistym, co pozwoliło uwzględnić ją w całości w trybie art. 535 § 5 k.p.k., tj. na posiedzeniu bez udziału stron. Nie ulega bowiem wątpliwości, że wydając wobec D.S. wyrok łączny, Sąd Rejonowy w Miastku rażąco naruszył wskazane w przez Skarżącego przepisy prawa, co miało istotny wpływ na treść wyroku. Chociaż przepis art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. mówiący, że wyrok skazujący powinien zawierać m.in. rozstrzygnięcie co do kary, co do zasady ma zastosowanie w razie przypisania osobie oskarżonej przestępstwa, to w świetle art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k. nie ulega wątpliwości, że ma również zastosowanie, gdy sąd orzekający nie wydaje wyroku skazującego, natomiast wydaje wyrok łączny, w którym zamieszcza rozstrzygnięcie co do kary i orzeka karę łączną. W każdym wypadku „rozstrzygnięcie co do kary”, gdy takowa została wymierzona, musi być

zredagowane w taki sposób, by było w pełni zgodne z normami prawa karnego materialnego i nie rodziło wątpliwości na etapie postępowania wykonawczego, tym bardziej nie uniemożliwiało jego prowadzenia. Tymczasem w rozpatrywanej sprawie niewątpliwie musiała zaistnieć niemożliwość wykonania wyroku łącznego, skoro Sąd meriti wymierzył D.S. karę łączną ograniczenia wolności w określonym wymiarze, ale chociaż w świetle art. 34 § 1a k.k. kara ta nie ma jednolitej postaci, nie określił na czym kara ma polegać, jak też dalszych niezbędnych elementów tej kary, o których mowa w art. 34 § 1a pkt 4 k.k. i art. 35 § 1 k.k., tj. w zależności od postaci kary wysokości potrącenia wynagrodzenia za pracę oraz ilości godzin do przepracowania w stosunku miesięcznym. Sąd Rejonowy w Miastku powinien mieć na uwadze, że przepis art. 86 § 3 k.k. stanowi, iż wymierzając karę łączną ograniczenia wolności, sąd określa na nowo obowiązki lub wymiar potrącenia, o których mowa w art. 34 § 1a k.k., a także może nałożyć na sprawcę obowiązki wymienione w art. 72 § 1 pkt 2-7a k.k., jak również orzec świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 k.k. W piśmiennictwie prawniczym wskazuje się, że przepis ten pozostawia sądowi swobodę w kształtowaniu kary łącznej ograniczenia wolności, w ramach której może nawet orzec tę karę w postaci lub formie, w jakiej nie orzeczono żadnej z kar podlegających łączeniu [zob. P. Kardas w: W. Wróbel (red.), A. Zoll (red.), Kodeks karny, Część ogólna, Tom I. Część II. Komentarz do art. 53-116, WK 2016, teza 25 do art. 86; J. Lachowski w: V. Konarska-Wrzošek (red.), Kodeks Karny. Komentarz, WKP 2020, teza 6 do art. 86; J. Majewski, Kodeks karny. Komentarz do zmian 2015, LEX 2015, teza 12 do art. 86]. Sąd orzekający karę ograniczenia wolności wyrokiem łącznym, powinien zatem określić jej postać, tj. czy będzie polegała na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, czy też na potrąceniu wynagrodzenia za pracę i stosownie do tego wskazać, mając na uwadze treść art. 86 § 1 k.k., wymiar godzin wykonywania przez skazanego w stosunku miesięcznym nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne (art. 35 § 1 k.k.), względnie wysokość potrącenia z wynagrodzenia za pracę (art. 34 § 1a pkt 4 k.k.).

Jest prawdopodobne, że przy łączeniu kar ograniczenia wolności, z których każda polegała na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, Sąd Rejonowy w Miastku przyjął, że również w tej postaci orzeka karę łączną ograniczenia wolności, o czym zdaje się świadczyć fakt, że w zaliczonym na

poczet kary łącznej okresie skazany wykonywał wspomnianą pracę, jednak taka interpretacja wyroku i tak nie prowadzi do usunięcia jego wadliwości, skoro nie wiadomo, ile godzin miesięcznie skazany miałby pracować odbywając karę łączną, a wątpliwość ta nie mogłaby zostać rozstrzygnięta w trybie art. 13 § 1 k.k.w. Nasuwa się przy tym uwaga, że skoro kara ograniczenia wolności jest wymierzana w miesiącach i latach (art. 34 § 1 k.k.), co przecież miało miejsce w rozpatrywanej sprawie, to zaliczenie na poczet kary łącznej okresu kary odbytej przez skazanego w jednej ze spraw powinno polegać na wskazaniu okresu również liczonego w jednostce czasu, a nie w liczbie przepracowanych przez skazanego godzin.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. uchylił w zaskarżonej części, tj. dotyczącej orzeczenia o karze łącznej ograniczenia wolności, wydany wobec D.S. wyrok łączny i w tym zakresie sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Miastku, który wyda orzeczenie zgodne z prawem.

[SOP]

[as]